

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu *Pismo – wynalazek sklepikarzy*.

Model zawiera przykładowe odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną przyznaje się 0 punktów.

Nr zadania	Projektowana odpowiedź:	Maks. liczba punktów	Punkty częściowe
1.	- życia chłopskiej rodziny - relacji małżeńskich - chęci (propozycji) wyręczenia żony w pracy - kmiecia Boguchwała i jego żony	1	0
2.	- postać ideogramów/rysunków (nie zawierały liter) <i>lub odpowiedź szczegółowa:</i> - szkice (rysunki) ludzi, zwierząt, roślin	1	0
3.	C.	1	0
4.	- jest potwierdzeniem / wytłumaczeniem / egzemplifikacją teorii zawartej w akapicie 2. - wyjaśnia pojęcie ideogramu - zawiera przykład ideogramu / systemu ideograficznego	1	0
5.	C.	1	0
6.	rebuses / składanie słów z elementów prostych (łatwych do zapisania) alfabet / składanie słów z liter (oznaczających głoski)	2	1 za jeden sposób
7.	- potrzeba uproszczenia (zbyt skomplikowany system) hieroglifów / potrzeba pisma użytkowego - ożywione kontakty handlowe - niemożność zatrudniania pisarzy (skrybów) przez handlowców - potrzeba zapisywania nazw obcych / pojęć abstrakcyjnych	1	0
8.	- Daną głoskę przedstawiano za pomocą hieroglifu oznaczającego słowo, które zaczynało się tą głoską. - Wybierali głoskę (spółgłoskę, dźwięk) i wiązali ją z hieroglifem (obrazem).	1	0
9.	1. pismo klinowe 2. hieroglify 3. alfabet jōński 4. alfabet łaciński	1	
10.	<i>Pismo ideograficzne</i> – składające się ze znaków (obrazków) oznaczających całe słowa (pojęcia) / rzeczy, ludzi, zwierzęta; – nieoddające brzmienia, lecz tylko znaczenie słów. <i>Pismo demotyczne</i> – uproszczona (użytkowa, zdemokratyzowana) wersja hieroglifów. <i>Pismo alfabetyczne</i> – składające się z liter odpowiadających poszczególnym głoskom; – oddające zarówno znaczenie, jak i brzmienie słów.	3	2 za dwie definicje 1 za jedną definicję
11.	D	1	0
12.	akapit nr 6	1	0
13.	zasada chronologii/ kolejność chronologiczna/następstwo w czasie	1	0
14.	A	1	0
15.	- zastosowanie kolokwializmów (języka potocznego) - zastosowanie środków stylistycznych (epitetów, metafor) - posługiwanie się prostymi przykładami - bezpośredni kontakt z czytelnikiem (1 os. l. poj., pytania i odpowiedzi) - brak odwołań do źródeł naukowych (przypisów)	2	1 za jedną cechę
16.	Istotą odpowiedzi jest dostrzeżenie związku między powstaniem pisma i rozwojem handlu.	1	0

Temat 1. **Literackie obrazy szaleństwa.** Analizując podane fragmenty „Makbeta” Szekspira i „Romantyczności” Mickiewicza, określ przyczyny i przejawy obłądzenia bohaterów w kontekście romantycznego światopoglądu.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)

0-2

1. Zasada zestawienia tekstów, np.:

- a. Mickiewicz – romantyk zafascynowany Szekspirem,
- b. motto z Szekspira otwierające *Romantyczność*,
- c. szaleństwo – motyw charakterystyczny dla romantyzmu.

Fragment pierwszy - Makbet Williama Szekspira

2. Sceneria, np.:

- a. noc,
- b. komnata w zamku,
- c. świadkowie (komentatorzy) – lekarz, dama dworu.

0-1

3. Przejawy obłądzenia Lady Makbet, np.:

- a. lęka się ciemności, zaświatów,
- b. lunatykuje,
- c. wykonuje nieświadomie czynności demaskujące ją, np. pisze listy,
- d. mówi do siebie,
- e. rozmawia z nieobecnym mężem,
- f. doświadcza halucynacji (widzi plamy krwi na rękach i czuje jej zapach),
- g. ma omamy słuchowe,
- h. obsesyjnie wspomina ofiary zbrodni swoich i męża.

0-7

4. Przyczyny szaleństwa, np.:

- a. wyrzuty sumienia z powodu pogwałcenia praw naturalnych (etycznych),
- b. miłość między nią a mężem zniszczona przez zło, które popełnili,
- c. natura sama wymierza sprawiedliwość - obłąd karą za zbrodnię.

0-2

Fragment drugi - Romantyczność Adama Mickiewicza

5. Sceneria, np.:

- a. biały dzień,
- b. miasteczko,
- c. świadkowie szaleństwa – gawiedź i narrator.

0-2

6. Przejawy obłądzenia Karusi, np.:

- a. nie słyszy kierowanych do niej pytań,
- b. ma zmienne nastroje (płacz – śmiech),
- c. przejawia skrajne zachowania – *od jak martwa opoka po bieży, (...) pada*,
- d. wita się z niewidoczną osobą,
- e. prowadzi dialog ze zmarłym,
- f. czuje się osamotniona i odrzucona,
- g. nastawiona jest na kontakt z istotami pozazmysłowymi,
- h. jest zafascynowana zaświatami.

0-7

7. Przyczyny szaleństwa, np.:

- a. miłość romantyczna (sięgająca poza grób),
- b. nadwrażliwość bohatera romantycznego.

0-1

8. Wnioski

Pełne, np.: podobieństwa oraz różnice w kreacji bohaterów; rozpoznanie przesłania etycznego (obłąd ujawnia różne aspekty człowieczeństwa – od zła po dobro, od zbrodni po miłość); wskazanie istotnych kontekstów światopoglądowych. **3**

Częściowe, np.: wskazanie różnic wynikających z biografii bohaterów i kontekstów utworów. **(2)**

Próba podsumowania, np.: uwzględnienie jednej, ale istotnej różnicy między kreacjami bohaterów. **(1)**

Temat 2. **Między Rosją a Polską.** Zanalizuj scenę przekraczania granicy przez Cezarego oraz zinterpretuj ideowe rozterki bohatera ukazane w „Przedwiośniu” Stefana Żeromskiego.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można przyznać maksymalnie 25 punktów)

Punktacja:
0-2

1. Umieszczenie fragmentu w całości powieści: np.:

- a. Cezary – urodzony w Rosji; syn polskich emigrantów,
- b. dociera do Polski po wydostaniu się z Rosji ogarniętej rewolucją,
- c. funkcja sceny w powieści – łączy części: rozgrywającą się w Rosji i w Polsce.

2. Obraz Rosjan i Rosji w przytoczonym fragmencie, np.:

0-4

- a. wagon – metonimia Rosji (*ruchome więzienie*),
- b. negatywny obraz Rosjan:
- c. prymitywni żołdacy,
- d. nadużywają swojej władzy (np. częste i srogie rewizje),
- e. obojętni na śmierć ludzi,
- f. celowo dręczą podróżnych (nieuzasadniony postój pociągu),
- g. tyrania nadzorców, sadyzm, przemoc.

3. Obraz Polaków i Polski w przytoczonym fragmencie, np.:

0-4

- a. polscy repatrianci całują słupy graniczne – emocje niezrozumiałe dla Cezarego,
 - b. kraj nieznany,
 - c. przygnębia i rozczarowuje;
- powody:**
- d. bosa dzieci tańczące w błocie,
 - e. brzydota i zaniedbanie budynków (pourywane rynny, dziurawe dachy, niemyte okna),
 - f. nędza polsko-żydowskiego miasteczka.

4. Wnioski z analizy fragmentu, np.:

0-5

- a. obrazy obu krajów są negatywne,
- b. subiektywne (widziane oczyma Cezarego, przez pryzmat jego emocji),
- c. przesadne, wyolbrzymione,
- d. swobodny oddech po wyjściu z rosyjskiego wagonu – symbol wolności i nadziei,
- e. dzieci są bosa, ale tańczą – znak radości, swobody,
- f. przedwiośnie – zimne, ale zapowiada wiosnę – nadzieja na lepszą przyszłość kraju,
- g. rozmyślenia o szklanych domach – zapowiedź konfrontacji mitu z rzeczywistością.

5. Rozterki ideowe bohatera ukazane w całym utworze:

0-7

Przeżywane w rewolucyjnej Rosji, np.:

- a. bezkrytyczny entuzjasta rewolucji,
- b. uzyskuje świadomość zła (głód, poniewierka, praca przy trupach),
- c. postanawia wrócić do Polski (na prośbę ojca),
- d. pogłębia świadomość dzięki podróży przez rewolucyjną Rosję.

Przeżywane w niepodległej Polsce, np.:

- e. mimo wahania uczestniczy w wojnie polsko-bolszewickiej,
- f. korzysta z dobrobytu szlachty – świadomy jego niesprawiedliwości,
- g. krytyczny obserwator nędzy polskich chłopów i robotników,
- h. świadomy niesprawiedliwości i bezprawia w Polsce,
- i. sceptyczny uczestnik rewolucyjnych wieców,
- j. polemizujący z komunistą Lulkiem na temat rewolucji,
- k. krytyczny wobec mało radykalnych reform Gajowca.

Wnioski:

3

Pełne: np. złożoność obrazów Polski i Rosji widzianych oczyma bohatera. Ambiwalencja poglądów bohatera, jego skomplikowane rozterki i dojrzewanie ideowe, pogłębianie się świadomości. Interpretacja ostatniej sceny.

Częściowe: np. dostrzeżenie złożoności obrazu obu krajów oraz dojrzewania bohatera.

(2)

Próba podsumowania: np. dostrzeżenie pogłębiania się świadomości bohatera.

(1)

II. KOMPOZYCJA (można uzyskać maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu:

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnątrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, **5**
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części, **3**
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. **1**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione nie przyznaje się punktów

III. STYL (można uzyskać maksymalnie 5 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, **5**
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka, **3**
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. **1**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione nie przyznaje się punktów

IV. JĘZYK (można uzyskać maksymalnie 12 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna urozmaicona składnia, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, **12**
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, **9**
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo i frazeologia, **6**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, słownikowych, frazeologicznych i fleksyjnych, **3**
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, słownikowych i frazeologicznych. **1**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione nie przyznaje się punktów

V. ZAPIS (można uzyskać maksymalnie 3 punkty)

- bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); **3**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja; **2**
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). **1**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione nie przyznaje się punktów

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY

0-4